

Treball final de grau I

Alexandre López-Borrull
Montserrat Sort Serra

PID_00187114

Material docent de la UOC

Alexandre López-Borrull

Llicenciat en Químiques (UAB) i Documentació (UOC). Doctor en Químiques (UAB). Durant 10 anys ha estat professor ajudant de la Universitat Autònoma de Barcelona. Actualment és professor de la Universitat Oberta de Catalunya. Els seus principals temes de recerca es desenvolupen en els àmbits dels aspectes legals de la informació digital, fonts d'informació en ciència i tecnologia i la comunicació científica. Ha publicat diversos articles en revistes amb factor d'impacte i d'àmbit català i espanyol. Ha participat en congressos catalans i internacionals. Investigador de Knowledge and Information Management in Organizations (KIMO), grup de recerca consolidat de la UOC reconegut per la Generalitat de Catalunya.

Montserrat Sort Serra

Diplomada en Biblioteconomia i Documentació (UB). Postgraduada en Sistemes d'informació a les organitzacions, en Màrqueting de serveis, i en Gestió de la innovació i el coneixement a les organitzacions. Actualment, treballa a l'Àrea de Sistemes d'Informació de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals. Especialista en la conceptualització, planificació, creació, implementació i posada en servei de petits sistemes d'informació especialitzats, aplicats en qualsevol àmbit organitzatiu, orientats a la ràdio i televisió. Col·laboradora de l'equip de Business Intelligence en el disseny de captura de dades, creació de bases de dades i sistemes d'explotació de dades per a l'obtenció d'informació per a la anàlisi. Esporàdicament, participa en projectes d'altres àmbits relacionats amb els models d'instal·lació i el seu funcionament dins l'organització, i configuració d'eines d'usuari. Col·laboradora docent dels Estudis d'Informació i la Comunicació de la Universitat Oberta de Catalunya.

L'encàrrec i la creació d'aquest material docent han estat coordinats pel professor: Alexandre López-Borrull (2012)

Primera edició: febrer 2012
 © Alexandre López-Borrull, Montserrat Sort Serra
 Tots els drets reservats
 © d'aquesta edició, FUOC, 2012
 Av. Tibidabo, 39-43, 08035 Barcelona
 Disseny: Manel Andreu
 Realització editorial: Eureka Media, SL
 Dipòsit legal: B-1.445-2012

Cap part d'aquesta publicació, incloent-hi el disseny general i la coberta, no pot ser copiada, reproduïda, emmagatzemada o transmesa de cap manera ni per cap mitjà, tant si és elèctric com químic, mecànic, òptic, de gravació, de fotocòpia o per altres mètodes, sense l'autorització prèvia per escrit dels titulars del copyright.

Introducció

Us presentem els materials de l'assignatura *Treball final de grau I*, primera de les dues assignatures que configuren el **treball final de grau**, que entenem com a compendi final del **grau d'Informació i Documentació** a la UOC. Alguns de vosaltres cursareu aquesta assignatura conjuntament amb *Treball final de grau II* i altres ho fareu en dos semestres.

Conceptualment, un treball final de grau implica un tancament, en el sentit que pretenem que sigui una de les darreres assignatures que curseu i al mateix temps el lloc per a reflexionar sobre tot allò que heu anat aprenent al llarg de tot el grau, des de les primeres assignatures d'introducció a la disciplina, assignatures més pròpies de la branca de **ciències socials**, fins a assignatures més lligades a la **informació i la documentació**. En aquest recorregut del grau, finalment haureu anat triant, segons la vostra conveniència i interessos, un conjunt d'assignatures optatives que poden configurar alguna de les mencions per a perfilar la vostra titulació. Recordem que a la UOC el grau d'Informació i Documentació permet afegir alguna o algunes de les cinc mencions següents que donen una orientació preferent a l'exercici professional d'algun (o alguns) dels cinc àmbits següents:

- Biblioteca i centre de documentació
- Gestió d'informació: anàlisi d'informació gestió d'informació: gestió documental
- Gestió d'informació: arquitectura de la informació
- Gestió de sistemes d'informació

Es podria cometre l'error d'entendre un grau i les seves assignatures com un conjunt de continguts aïllats. Amb aquell símil del bosc, heu anat veient diversos dels arbres que el contenen, compartiments estancs quant a continguts d'una titulació lligada a una disciplina. Durant aquest treball final de grau, un dels primers objectius que pretenem és justament que copseu la globalitat de les competències que haureu assolit al llarg dels anys que heu cursat el grau. Així, creiem que la percepció global del grau i de la disciplina i una certa reflexió personal sobre la informació i documentació tindrà lloc en aquestes dues assignatures.

Recordeu que en aquest punt, al començament del treball final de grau, heu pogut decidir quina de les tres vies us podia resultar més satisfactòria segons les vostres preferències personals:

1) **Pràctiques externes:** aquesta via, més enllà de poder millorar el vostre currículum personal i laboral, és una via excel·lent per a poder aplicar en el món laboral real, el del dia a dia dels professionals de la informació, totes aquelles noves competències que heu incorporat al vostre bagatge. Alguns de vosaltres ho heu pogut lligar, també, a alguna de les mencions o a les vostres preferències.

2) **Projecte professional:** aquesta via, prioritàriament pensada per a aquells que ja esteu inserits en el món laboral, sigui lligada o no al món de la informació i la documentació, us ha de servir per a millorar el vostre posicionament dins la professió. Així, visualitzem el projecte professional com una aplicació d'algun dels vessants de continguts i competències que heu assolit al llarg del grau d'Informació i Documentació. Per mitjà d'una persona experta en la construcció i redacció de projectes, podeu millorar el funcionament de l'organització en la qual treballem, o us ha de permetre proposar noves vies, noves formes d'organització o nou valor afegit a les vostres tasques. El ventall és, com veieu, quasi infinit, i caldrà donar-li una rendibilitat òptima per a provar que no sigui "simplement" un treball més dels que heu fet al llarg del grau.

3) **Treball d'investigació:** aquesta opció per a fer el treball final de grau ha de permetre a aquelles persones que vulgueu aprofundir en alguna temàtica inherent a la informació i la documentació, fer pròpiament recerca en aquest àmbit. La recerca i la creació de nou coneixement ha de ser l'incentiu que us ha de permetre conèixer finalment un àmbit concret de la investigació. És per a això que considerem molt útil i pràctic que el producte final d'aquesta via sigui la redacció d'un article científic en català, espanyol o anglès.

Com podeu veure, les opcions són àmplies i heterogènies, perquè també percebem la nostra professió àmplia, heterogènia, dinàmica i creixent:

- **Àmplia**, perquè els contorns concrets de la informació i la documentació sovint resten indefinits per les coincidències temàtiques i d'interès existent amb altres disciplines, volgudament o no, com ara la informàtica, la comunicació, el dret, la sociologia i d'altres moltes disciplines.
- **Heterogènia**, perquè els múltiples perfils i les aproximacions a temàtiques pròpies de la informació i la documentació poden prendre un vessant des de molt teòric a molt pràctic, en què pretenem que el biaix el pugueu triar vosaltres sempre amb el nostre assessorament i guiatge. Així mateix, la nostra disciplina resta molt lligada a la tecnologia, de manera que els canvis tecnològics lligats al programari i al maquinari ens afecten més que en altres disciplines.
- **Dinàmica**, com totes les disciplines científiques, la informació i la documentació és una disciplina en definició i redefinició constants, amb creació de nous conceptes, noves competències i, també, la creació de nous perfils laborals. Aquest fet la fa ser permanentment redefinida i també estar

permanentment en revisió. Des dels Estudis de Ciències de la Informació i la Documentació de la UOC tenim, a més, una visió fortament eixampladora, atès que creiem que té, i tindrà, un paper encara més necessari en la nova societat que s'albira i que ja s'està construint de manera continuada.

- **Creixent**, perquè percebem i veiem que la informació i la documentació està en una nova fase d'expansió. Si al final dels anys noranta la gestió del coneixement apareix com una nova oportunitat estratègica i un repte organitzatiu, la nova economia del coneixement està configurant noves oportunitats i també reptes per a les organitzacions.

Lectura complementària

Per saber-ne més sobre l'economia del coneixement, us recomanem la lectura de l'article següent:

Joan Torrent (2009). "Conocimiento, redes y actividad económica: un análisis de los efectos de red en la economía del conocimiento" [article en línia]. UOC Papers, núm. 8. UOC. [Data de consulta: dd/mm/aa]. <http://www.uoc.edu/uocpapers/8/dt/esp/torrent.pdf>

Activitat

Rellegiu els materials de l'assignatura *Introducció a la informació i la documentació*, sobretot el mòdul 4, referent a diversos perfils professionals, alguns de molt consolidats i d'altres de més emergents. Reflexioneu sobre noves professions que s'hagin creat en els darrers anys en la nostra disciplina i com podrien encaixar en el vostre currículum de competències adquirides al llarg del grau.

Entenent, doncs, el treball final de grau com el relligat final d'uns estudis. Per a nosaltres és tan important aquella part que quedarà palesa en els vostres treballs com el seguit de reflexions que haureu fet al llarg del conjunt de les dues assignatures. Evidentment, part de l'esforç d'aquest procés de reflexió té com a repte que pugueu explicitar-lo en les vostres memòries, en qualsevol de les tres vies que finalment hagueu triat.

En aquest moment, doncs, un consell, no deixeu per als darrers moments de l'elaboració de les memòries, el seu procés de digestió i d'extracció de conclusions. Com en tot treball acadèmic i científic, és precisament aquesta darrera part la més productiva, i suggerim que l'aneu també confegint a la vegada que el treball mateix, encara que no escrita, però sí al llarg de l'assignatura. Com a estudiants, i en funció del vostre ritme de matriculació, haureu estat diversos semestres en aquesta apassionant via de l'aprenentatge en la informació i la documentació.

Pel que fa als materials que teniu a la vostra disposició en aquesta assignatura, els hem configurat en quatre mòduls:

- El **mòdul 1**, comú per a tots, lligat a les **competències** i al procés de reflexió que haureu de fer tots en qualsevol de les tres vies. Aquesta reflexió en format de document formarà part de l'avaluació del *Treball final de grau I*,

tant si es fa conjuntament amb el *Treball final de grau II* com si es fa en diversos semestres.

- El **mòdul 2**, referent a les pràctiques externes, us donarà consells útils per tal de fer les pràctiques externes, i també per a la confecció de la memòria que haureu de lliurar. És evident que no es poden confegir uns materials específics per a cada diferent realitat de les múltiples i diverses organitzacions que us oferirem per fer les pràctiques, o que haureu triat vosaltres mateixos, però us permetrà oferir uns consells per conèixer i reflexionar sobre l'organització, els fluxos d'informació que té i les tasques que, com a ja futurs professionals de la informació i la documentació, dureu a terme.
- El **mòdul 3**, dedicat al projecte professional, us ha de permetre pautar i fer, no solament la part escrita del projecte, sinó també la seva gestació i el seu disseny. Materials escrits per a una expertesa en la redacció de projectes, us ofereix tant els grans consells com els punts crítics per a l'èxit en un projecte.
- El **mòdul 4**, finalment, tracta sobre l'elaboració d'un treball d'investigació, i més concretament, de la redacció d'un article científic, i us permetrà aprofundir en l'estructura del tipus de document que, qualitativament i quantitativament, més importància té en la difusió de nou coneixement.

Com haureu pogut copsar, en funció de la via que hagueu triat, algun dels mòduls esdevindrà clau i necessari per a vosaltres, però tot i així creiem molt oportú que llegiu acuradament els mòduls restants. És ben possible que alguns de vosaltres hagueu dubtat sobre quina via triar, i mitjançant aquests materials pensem que podreu adquirir les competències suficients per poder fer qualsevol de les altres opcions. En la informació i la documentació, és molt important que els documents on resta lligat el coneixement estiguin elaborats de la millor manera possible, i de la manera més útil també. Així, tot i triar una via concreta, en aquestes dues assignatures podreu ser competents en les dues vies restants.

Podem, també, si escau i ens ho permeteu, visualitzar el treball final de grau, com si fos un viatge final de curs. Un viatge al llarg de 240 crèdits, durant els quals haureu pogut tenir companys i companyes diversos, tant entre professors i professores responsables com entre consultors i consultores, però recordant també les aportacions dels vostres companys i companyes, cadascú amb els seus bagatges i il·lusions propis.

Benvinguts i benvingudes, doncs, a aquesta assignatura, tancament d'una etapa d'aprenentatge. Tingueu en compte que a les aules restareu estudiants que han triat qualsevol de les dues vies, atès que l'habitual avaluació continuada pot tenir per a vosaltres diverses formes, ritmes i també dates. S'ha

Fame

Recordem, finalment, des del punt de vista de l'entreteniment, el primer episodi d'una sèrie dels anys vuitanta anomenada *Fame*. En aquesta sèrie, la professora, rigorosa, exhortava els estudiants d'una acadèmia de ball a l'esforç constant i fins al límit. <http://www.youtube.com/watch?v=82Qy1Dd9jdc&feature=related>, tot recordant que "tot allò que costa...".

fet un esforç per disposar d'experts en cadascuna de les diverses vies, ja que l'acompanyament en aquestes dues assignatures, *Treball final de grau I* i *Treball final de grau II*, és bàsic.

Esperem que al final d'aquest semestre i del treball final de grau propi, hagueu assolit els objectius, ambiciosos però gratificants, que hem posat tot el professorat i el personal docent i de gestió en el disseny de treball final de grau, considerant les complexitats de personalització i diversitat que incorpora. Jutgem-ho, doncs, tots plegats, al final del semestre i disposem-nos a començar aquest nou repte acadèmic i professional, el treball final de grau.

Objectius

L'assignatura que comenceu a estudiar a continuació té els objectius següents perquè sigueu uns professionals de la informació i la documentació en el futur:

1. Assolir una visió global del grau d'Informació i Documentació.
2. Preparar-vos de la manera més adequada per al trànsit cap al món professional.
3. Millorar la vostra capacitat d'inserció laboral.
4. Aprendre a elaborar diferents tipus de documents acadèmics i científics depenent de la via escollida per l'estudiant.
5. Reflexionar sobre les competències assolides en l'aprenentatge del grau d'Informació i Documentació.
6. Reflexionar sobre les competències assolides al llarg del treball final de grau propi.
7. Entendre les conseqüències de l'assoliment de competències en el moment final d'un estudi per a la inserció laboral posterior.

D'altra banda, amb el treball d'aquests materials, adquirireu les **competències** següents:

1. Identificació de les necessitats i fluxos d'informació d'una organització.
2. Previsió, organització, gestió i realització d'un projecte tècnic.
3. Capacitat d'ús i aplicació de les TIC en l'àmbit acadèmic i professional.
4. Planificació i gestió de la informació i el coneixement per a afegir valor a l'organització.
5. Disseny de productes, serveis i sistemes d'informació.
6. Iniciativa emprenedora.
7. Compromís ètic.

- 8.** Reconeixement de la diversitat i multiculturalitat.
- 9.** Comunicació escrita i oral mitjançant la Xarxa.
- 10.** Comunicació en la llengua pròpia.
- 11.** Orientació a la qualitat.
- 12.** Treball en equip interdisciplinari.
- 13.** Aplicació de tècniques de cerca, recuperació, tractament i presentació de la informació.

Continguts

Mòdul didàctic 1

Competències en informació i documentació

Alexandre López-Borrull

1. Competències en informació i documentació

Mòdul didàctic 2

Pràctiques externes

Alexandre López-Borrull

1. Reflexions sobre què són les pràctiques externes
2. Consells per a un millor aprofitament de les pràctiques externes
3. Memòria de les pràctiques externes

Mòdul didàctic 3

Projecte professional

Montserrat Sort Serra

1. Fases de treball per al *TFG*
2. Fase de definició i planificació
3. Fase de desenvolupament de recollida de dades
4. Fase de revisió del desenvolupament del projecte

Mòdul didàctic 4

Treball d'investigació

Alexandre López-Borrull

1. Treball d'investigació
2. Elaboració d'un article científic